

संस्कृत
क. नं. ७९

६९८ प्र. १७

अयोग - २-हाले

आय अर्चना विधी:

(1)

स्य सर्वप्रायश्चित्तंगत्वेन विहितं पूर्वोक्तविष्णुश्राद्धे चतुर्णां ब्राह्मणा
नां पर्याप्तं आमनि कृयी भूतं यथा शक्ति इव्यं यथा कालं यस्मै कस्मै
ब्राह्मणायदा तु महमुत्सजे ॥ तेन श्री पापापहामहाविष्णुः प्रायतां ॥
गवामंगेषु तिष्ठं पापापहामहाविष्णुः प्रीत्यर्थं यथा शक्त्यलं रुतां
गां यस्मै कस्मै ब्राह्मणायदा तु महमुत्सजे ॥ तेन श्री पापापहामहाविष्णुः प्री
यतां आदेशकालोऽस्त्वेषां सर्वप्रायश्चित्तंगत्वेन विहितं शा
लाहोमं सकलपापक्षयार्थं क्रमपूर्वहोमं चतंत्रेण करिष्येति सं
कल्प्य स्ठंडिलाघ्नित्वा नांते समिद्धयमादाय चक्षुष्यंते अत्र
प्रधानं अग्निं वायुं सूर्यं प्रजापतिं च एता प्रधानदेवताः व्यस्तस

(2)

मस व्याहृतिमंत्रैः। सप्तविंशतिसंख्यावत्तैरष्टोत्तरशतसंख्या कामिः॥
१० यद्वासप्तवत्तैरष्टाविंशतिसंख्याः॥ पुनरत्र प्रधानं॥ विष्णुं विष्णुरुद्रं
ब्रह्माणं अग्निं सोमं सूर्यं प्रजापतिं प्रजापतिं अग्निं स्वष्टकृतं एताः
पंचगव्याहुत्याय ह्ये॥ आज्यशेषेण स्वष्टकृतमित्यादिसमिद्रयम
ग्नावाधायपरिसमूहनादि। इत्युक्त्वापानांते तृणेन सह पंचगव्य
पात्रसमासाद्य आज्यभागंते। स्वस्वाहा१ सुवः स्वाहा२ स्वस्वाहा३ भू
भुवः स्वस्वाहा४ इत्यान्वाधानानुसारेण होमं कृत्वा वक्ष्यमाणरीत्या
पंचगव्यं कार्यं॥ इरावती० विष्णवद्दं१ इदं विष्णु० विष्णवद्दं० मानस्तो १०
के० रुद्राये० ब्रह्मजज्ञानं० ब्रह्मणः० अग्नये स्वाहा० अग्नयद्दं॥ सो

(2A)

मायस्वाहासोमाये० गायत्र्यासूर्याये० ओंस्वाहाप्रजापतयइ० भूर्भुवस्व
स्वाहाप्रजापतयइ० अग्नयेस्विष्टकृतेस्वाहाअग्नयेस्विष्टकृतइदं॥
एवंदुत्वा॥ आज्येनस्विष्टकृदादिकप्रशेषं समायावतग्रहणं करि
ष्यति द्विजांस्यद्वा करुष्येत्यनुज्ञातः प्रणवेनसर्वेषुवेत्॥ ततः
उदङ्मुखस्त्रिराचामेत्परित्यज्यशरीरमिपक्षेत्रे कुर्यंसहि
तप्रायश्चित्तांगहोमप्रकारः० अथैषामतेप्रायश्चित्तसंकल्पो
नरन्मतेदेशकालौसंकीर्णप्रायश्चित्तांगत्वेनविहितंशालाहो
मंसमस्तपापक्षयार्थंपंचगव्यप्रार्थनंकरिष्ये॥ उक्तवद्व्याहृति
होमं कृत्वा॥ गोमुत्रांगोमयंक्षीरं दधि सर्पिकुशोदकानितृष्णीयद्वा॥

सिं.प. यत्नगच्छि गतं पापं प्रिति मंत्रेण विवेदिति प्रायश्चित्तसं कल्पमिति

३१ पक्षे होमादिप्रकारः ॥ आचम्य प्राणा नाय म्यदेश कालौ संकीर्त्य प्रा
यश्चित्तं गत्वेन विहितं उत्तरं गानि करिष्ये इति संकल्पपूर्ववत् स्थण्डि

(3)

लेग्निं प्रतिष्ठाप्य पाकयत्न विधिना शोका होमं कृत्वा कर्म शेषं समा

प्युत्तप्रकारेण विद्मोः सद्मं आश्रित्य भोजने आमं तं तनि क्लयं

वा दद्यात् ॥ ए नं प्रायश्चित्तं कृत्वा शौ सत्सादश दानान्यपि कुर्या

त् ॥ तानि च ॥ गोभूति लहर ण्या ज्य वा सो धान्यं गुडान्नि च ॥ शेषं लव

णमिद्याहुं दर्शदा ॥ नानि पंडितः ॥ इत्युक्तानि ॥ देश कालौ संकीर्त्य ११

प्रायश्चित्तं ग विहितानि दशादानानि करिष्ये ॥ पात्रं बलासंश्रय ॥ ११

(3A)

गा बो मे अग्ने तसै तु गा बो मे संतुष्टतः । गा बो मे हृदयः संतुष्टां मध्ये व सा म्यहं ३
इति मंत्रं पठित्वा ॥ दशदा नां तं गति इ मां गां शी त्वा गो निष्क यं वा अमु केशा मु
बाले णाय तु भ्ये महं मे प्रदे इ ति दद्यात् ॥ सर्व सस्या श्रया ॥ भूमि र्वा रा ॥ हे
ण समुद्र ता ॥ अनंत सस्य फल दा अतः ॥ रां ॥ इ दशः इ मां निवर्त्ते न मितां भूमिं
निष्क यं वा अमु केशा ॥ दे ॥ महं मे प्रदे इ ति दद्यात् ॥ कश्यप स्य तिला स्तु ताः ॥
तस्मा दोषां प्रदाने न मम पापं य ॥ इ ति ॥ दशदा नां ॥ इ मां द्रो ण त्रय मिता
वः स्तिलां स्तं निष्क यं वा अमु ॥ दे ॥ इ ति ॥ गार्भ गार्भ स्थ ॥ दशदा ॥ कर्ष मा
त्र हिरं ण्य तं निष्क यं वा अमु ॥ दे ॥ काम धे नुषु संभू तं सर्व क्रतु षु संस्थ
तं ॥ दे वा ना मा ज्य ॥ मा हा र म त ॥ दश ॥ प्र स्थ सहित आ ट प रि मि त मा ज्ये

प्य ७

(5)

१२

निष्कमं वा असुन्दे ५ शरणं सर्वलोकानां लज्जामारक्षणं परं ॥ सुवेषं ध्या
शिवस्त्रहोमतः ॥ इमानि वस्त्राणि वस्त्रत्रयं निष्कमं वा असुन्दे ६ सर्वदेव
मयं ध्यानं सर्वोपनि करं महत् ॥ प्राणिनां जीव नोपायमतः ६ ॥ सार्धं रवारि
परिमितं ध्यानं निष्कमं वा तु भ्रमं सं ॥ यथा देवेषु विश्वात्मा प्रवरश्च
अनार्दनः ॥ सामवेदस्तु वेदानां सत्त्वं वस्तु योगिनां ॥ प्रवै सर्वमंत्राणां ७ ५
नारीणां पार्वती तथा ॥ तथारसो नाप्रवरः सदैवैश्वरसो जमः ॥ ममत
स्मापरं लक्ष्मीददस्य गुडसर्वदा ॥ इदं षष्टिपत्रं परिमितं गुडं तं नि
ष्कमं वा असुकं ८ प्रीतियंतः पितृणां च निष्कमं शंकरयोः सदा ॥ १२
शिवनेत्रोद्भवं रूपं अक्षातिन्दरादा ॥ निष्कमं वा त्रयंमितं रूपं तं

(4A)

निष्कयं नाभमुदे० यस्मादनः रसाः सर्वे नोत्कृष्टा लब्धवणं वि
ना शोभोप्रीतिकरं नित्यं प्रतः दशदानं सार्द्धं खारिपरिमितं लवणं
तं निष्कयं वा अमुकश० ॥ षोडशदोणात्मका खारि ॥ एवं दशादा
नानि कृत्वा ॥ एतानि दशदानानि सभ्येभ्य एवेति प्रयोगरत्ने ॥
ततः यन्मया कृतं ममुकप्रान्तं सदृष्टिदमस्त्विति केचो
कमदृष्टिदमस्त्विति ब्राह्मणाः प्रायः ॥ सके १७०० ॥ वल्लं वि
नामादे ज्येष्ठ कृष्ण ३३ इंदुवारे अंशुदिताय यामे समहिः ॥ ७ ॥

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com